

Sociologia de la religió

Codi: 101133
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OB	3	1

Professor de contacte

Nom: Maria del Mar Grieria Llonch

Correu electrònic: MariaDelMar.Grieria@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

És possible lliurar els treballs i l'examen final en castellà, anglès o francès.

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit previ per cursar aquesta assignatura.

Objectius

L'objectiu d'aquesta assignatura és oferir una mirada panoràmica a la sociologia de la religió. La voluntat és apropar l'alumnat als debats sociològics principals i, facilitar-l'hi, també, les eines metodològiques necessàries per estudiar el fenomen religiós de forma empírica.

Amb aquest objectiu l'assignatura es divideix en dos grans blocs:

A) El primer bloc s'anomena "La mirada sociològica sobre la religió: introducció teòrica, metodològica i conceptual" i se centra en oferir una introducció a la disciplina a partir de la revisió conceptual i teòrica i la presentació d'eines per a l'aproximació empírica a la religió.

B) El segon bloc es titula "Pensar la religió en un món global: debats contemporanis" i s'estructura al voltant de cinc temes d'investigació actuals en la sociologia de la religió. La voluntat és comprendre la gènesi, les característiques i les implicacions de les transformacions contemporànies de la religió a nivell global.

Competències

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.
- Avaluar les aportacions dels enfocaments sociològics a l'estudi de la cultura, l'educació, la interacció entre societat i medi ambient, la política social i el treball.

- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Comparar els diferents enfocaments teòrics sobre la cultura.
2. Comparar la lectura dels fenòmens culturals des de diferents ideologies presents en la realitat social d'Espanya i de Catalunya.
3. Definir els conceptes sociològics que interpreten els fenòmens culturals.
4. Definir els fenòmens socials subjacents a les polítiques i els conflictes culturals.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Discriminar les explicacions de les desigualtats culturals entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics que aquests actors donen per descomptades.
7. Distingir els conceptes sociològics, així com els mètodes i les tècniques de recerca social comunament utilitzats per analitzar la cultura.
8. Distingir els conceptes sociològics sobre la cultura que adopten els actors implicats en aquestes polítiques i conflictes.
9. Distingir els fenòmens culturals subjacents a unes polítiques o a uns conflictes determinats.
10. Explicar les interpretacions socials de la cultura d'acord amb aquests enfocaments.
11. Expressar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa a la cultura.
12. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
13. Relacionar els conceptes, els mètodes i les tècniques utilitzats per analitzar la cultura amb els debats teòrics i metodològics generals.
14. Relacionar els debats entorn d'aquests enfocaments, referits a la cultura, amb el context històric en el qual han sorgit.
15. Relacionar els enfocaments teòrics amb els debats sobre l'ordre social i l'acció.
16. Relacionar les explicacions de les desigualtats culturals amb els debats teòrics i metodològics generals.
17. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

Bloc A. La mirada sociològica sobre la religió: introducció teòrica, metodològica i conceptual.

- a.1. De què parlem quan parlem de religió? Clarificacions conceptuals.
- a.2. La perspectiva sociològica en l'anàlisi dels fenòmens religiosos: Déus creadors de persones i persones creadores de Déus.
- a.3. La mirada dels clàssics a la sociologia de la religió: de mort, opí i neurosi.
- a.4. L'aproximació empírica al fenomen religiós: epistemologia, etnografia i context.

Bloc B. Pensar la religió en un món global: debats contemporanis.

- b.1. Modernitat i secularització: crònica d'una relació complexa.
- b.2. Espiritualitat, transcendència i cos: la recerca del sentit.
- b.3. Migracions i diversitat religiosa: coexistència, conflicte i acomodació.
- b.4. Identitat, moviments religiosos i fonamentalisme.

b.5. La religió a l'esfera pública: drets, llibertats i dilemes.

Metodologia

L'assignatura s'organitza entorn de les classes magistrals que dibuixen l'aproximació principal al tema. Paral·lelament es duen a terme "classes pràctiques" on es discuteixen lectures i/o es treballa entorn qüestions concretes. Simultàniament, l'alumnat duu a terme un treball etnogràfic que la professora supervisa a tutories.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	35	1,4	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15
Tipus: Supervisades			
Treball empíric	15	0,6	1, 3, 11, 14
Tipus: Autònomes			
Treball de l'estudiant	35	1,4	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Avaluació

L'assignatura s'avaluarà a partir de dos tipus d'exercicis:

1) Un examen o prova final (que podrà ser no presencial i no memorística i que podrà incloure comentaris de text, qüestions de reflexió, etc.), en la qual els estudiants hauran de demostrar que han entès i assimilat correctament els principals continguts del programa i que són capaços d'argumentar posicions teòriques de forma rigorosa. L'examen tindrà un pes del 55% de la nota final.

2) Un treball empíric que amb una aproximació etnogràfica es focalitzarà en una comunitat religiosa. El treball es farà en grups de 2-3 persones i tindrà un valor d'un 45% de la nota final. El treball inclourà diversos lliuraments.

- Per aprovar l'assignatura serà necessari aprovar independentment ambdós tipus d'exercici. És a dir, cal -com a mínim- un 5 de cadascuna de les parts per tal que faci mitjana.
- Es considerarà que la persona té un "No Presentat" si no ha lliurat el treball o l'examen
- Hi haurà avaluació compensatòria de l'examen i també dels treballs.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen reflexiu final (avaluat comptant intervencions a classe)	65	50	2	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Treball empíric	35	15	0,6	2, 5, 7, 8, 9, 11, 16, 17

Bibliografia

Bibliografia obligatòria

Peter L. Berger (1971 [1967]). Para una teoría sociológica de la religión. Barcelona, Kairós.

Peter L. Berger (1994 [1992]). Una gloria lejana: La búsqueda de la fe en época de credulidad. Barcelona, Herder.

Estruch, Joan (2015). Entendre les religions. Barcelona, Editorial Mediterrània.

Thomas Luckmann (1973 [1967]). La religión invisible. Salamanca, Ediciones Sígueme.

Bibliografia recomanada

Bloc 1. Introducció teòrica, metodològica i conceptual

- Berger, P. L. (1999). El dosel sagrado: para una teoría sociológica de la religión. Editorial Kairós.
- Beckford, J. A. (2003). Social Theory and Religion. Cambridge: Cambridge University Press.
- Durkheim, E. (1987). Les formes elementals de la vida religiosa, Barcelona: Edicions 62
- Estruch, J. (2002). El mundo de las sectas. Arbor, 171(676), 803-817.
- Prat, J (2007). El estigma del extraño. Barcelona: Ariel.
- Weber, M., (2001). Ensayos sobre sociología de la religión. 3vol., Madrid, Taurus.

Bloc 2. Els grans eixos actuals de la recerca

- Berger, P., Davie, G., & Fokas, E. (2008). Religious America, Secular Europe?: A Theme and Variations. London: Ashgate Pub Co.
- Berger, P. L., & Luckmann, T. (1997). Modernidad, pluralismo y crisis de sentido: la orientación del hombre moderno. Paidós Iberica Ediciones SA.
- Berger, P. L. (1999). The Desecularization of the World: Resurgent Religion and World Politics. Grand Rapids, Mich.: Wm. B. Eerdmans Publishing.
- Berger, P. (1997). El Pluralismo y la Dialéctica de la Incertidumbre. Estudios Públicos, 67.
- Casanova, J. (1994). Public religions in the modern world. Chicago: The University of Chicago Press.
- Casanova, J (2007). "La inmigración y el nuevo pluralismo religioso: una comparación Unión Europea/Estados Unidos" Revista CIDOB d'afers internacionals, 77.
- Davie, G. (2002). Europe: The Exceptional Case. London: Darton, Longman and Todd.
- Estruch, J. (1996). Secularització i pluralisme en la societat catalana d'avui. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Hervieu-Léger, D (2005). La religión, hilo de memoria. Barcelona: Herder.
- Luckmann, T. (1967). The invisible religion: The problem of religion in modern society. Macmillan New York.